

DOPORUČENÍ RADY**ze dne 13. července 2018****k národnímu programu reforem Maďarska na rok 2018 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Maďarska z roku 2018**

(2018/C 320/16)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik ⁽¹⁾, a zejména na čl. 9 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Dne 22. listopadu 2017 přijala Komise roční analýzu růstu, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2018. Náležitě přitom zohlednila evropský pilíř sociálních práv vyhlášený Evropským parlamentem, Radou a Komisí dne 17. listopadu 2017. Priority této roční analýzy potvrdila dne 22. března 2018 Evropská rada. Dne 22. listopadu 2017 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 také zprávu mechanismu varování, ve které není Maďarsko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum.
- (2) Dne 7. března 2018 byla zveřejněna zpráva o Maďarsku pro rok 2018. V této zprávě byl posouzen pokrok, který Maďarsko učinilo v plnění jemu určených doporučení přijatých Radou dne 11. července 2017 ⁽²⁾, v přijímání opatření v návaznosti na jemu určená doporučení přijatá v předchozích letech a v plnění národních cílů v rámci strategie Evropa 2020.
- (3) Dne 30. dubna 2018 předložilo Maďarsko svůj národní program reforem na rok 2018 a svůj konvergenční program z roku 2018. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány současně.
- (4) Relevantní doporučení pro jednotlivé země byla zohledněna při programování evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen „ESI fondy“) na období 2014–2020. V souladu s článkem 23 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ⁽³⁾ může Komise členský stát požádat, aby svou dohodu o partnerství a příslušné programy přezkoumal a navrhl změny, je-li to nezbytné, aby se podpořilo provádění příslušných doporučení Rady. Podrobnosti o tom, jak bude Komise uvedené ustanovení používat, byly uvedeny v pokynech k uplatňování opatření propojujících účinnost ESI fondů s řádnou správou ekonomických záležitostí.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. C 261, 9.8.2017, s. 1.

⁽³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (5) Na Maďarsko se v současné době vztahuje preventivní složka Paktu o stabilitě a růstu a pravidlo pro zadlužení. Ve svém konvergenčním programu z roku 2018 vláda plánuje zhoršení celkového schodku z 2,0 % HDP v roce 2017 na 2,4 % HDP v roce 2018 a následně postupné zlepšování na 0,5 % HDP do roku 2022. Střednědobého rozpočtového cíle – strukturálního schodku ve výši 1,5 % HDP – by podle plánu mělo být dosaženo do roku 2020. Na základě přepočteného strukturálního salda ⁽¹⁾ by byl střednědobý rozpočtový cíl dosažen do roku 2022. Podle konvergenčního programu se očekává, že poměr veřejného dluhu k HDP bude postupně klesat a do konce roku 2022 klesne na hodnotu mírně pod 60 %. Makroekonomický scénář, z něhož tyto rozpočtové projekce vycházejí, je příznivý, což představuje riziko zejména pro plnění cílových hodnot schodku.
- (6) Konvergenční program z roku 2018 uvádí, že rozpočtové důsledky bezpečnostních opatření jsou v roce 2017 značné, a náležitě dokládá rozsah a povahu těchto dodatečných rozpočtových nákladů. Podle Komise činily v roce 2017 způsobilé dodatečné výdaje související s bezpečnostními opatřeními 0,17 % HDP. Ustanovení uvedená v čl. 5 odst. 1 a čl. 6 odst. 3 nařízení (ES) č. 1466/97 umožňují zohlednění těchto dodatečných výdajů, protože závažnost teroristické hrozby představují mimořádné události, jejich dopad na veřejné finance v Maďarsku je značný a udržitelnost by povolením dočasné odchylky od postupu korekce k dosažení střednědobého rozpočtového cíle nebyla ohrožena. Požadovaná korekce směrem k dosažení střednědobého rozpočtového cíle pro rok 2017 proto byla s ohledem na tyto dodatečné náklady snížena.
- (7) Dne 12. července 2016 Rada Maďarsku doporučila, aby za účelem dosažení střednědobého rozpočtového cíle dosáhlo v roce 2017 roční fiskální korekce ve výši 0,6 % HDP, pokud nelze střednědobého rozpočtového cíle dosáhnout s nižším úsilím. Na základě údajů o výsledcích za rok 2017 bylo zjištěno, že Maďarsko zaznamenalo významnou odchylku od postupu korekce k dosažení střednědobého rozpočtového cíle. Komise v souladu s čl. 121 odst. 4 Smlouvy a čl. 10 odst. 2 nařízení (ES) č. 1466/97 vydala 23. května 2018 pro Maďarsko varování týkající se skutečnosti, že v roce 2017 byla zaznamenána významná odchylka od postupu korekce k dosažení střednědobého rozpočtového cíle. Rada dne 22. června 2018 přijala následná doporučení ⁽²⁾, v nichž potvrdila, že Maďarsko bude muset přijmout opatření nezbytná k zajištění toho, aby nominální míra růstu čistých výdajů vládních institucí ⁽³⁾ v roce 2018 nepřesáhla 2,8 %, což odpovídá roční strukturální korekci ve výši 1 % HDP. Podle prognózy Komise z jara 2018 existuje riziko odchylky od doporučeného úsilí.
- (8) S ohledem na míru celkového veřejného dluhu Maďarska vyšší než 60 % HDP a očekávanou produkční mezeru ve výši 2,3 % by nominální míra růstu čistých primárních výdajů vládních institucí neměla v roce 2019 překročit 3,9 %, což odpovídá strukturální korekci ve výši 0,75 % HDP plynoucí z požadavků na základě společně dohodnuté korekční matice podle Paktu o stabilitě a růstu. Na základě prognózy Komise z jara 2018 existuje v roce 2019 riziko významného odchýlení od tohoto požadavku. Celkově se Rada domnívá, že od roku 2018 budou zapotřebí další podstatná opatření, aby bylo dosaženo souladu s ustanoveními Paktu o stabilitě a růstu, a to s ohledem na prudce se zhoršující fiskální výhled v souladu s doporučením adresovaným dne 22. června 2018 Maďarsku s cílem napravit pozorované významné odchýlení od postupu korekce vedoucího k dosažení střednědobého rozpočtového cíle.
- (9) Celková míra zaměstnanosti se výrazně zlepšila a příznivý hospodářský trend skýtá příležitost k opětovnému začlenění zejména nezaměstnaných lidí na trh práce. Rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů jsou velké, zejména ve věkové skupině 25–39 let, což lze částečně vysvětlit omezeným poskytováním kvalitní péče o děti. Míra zařazení dětí do zařízení péče o děti mladší 3 let je výrazně pod barcelonským cílem a průměrem Unie. Ačkoli program veřejných prací je i nadále hlavním nástrojem aktivní politiky na trhu práce, počet účastníků výrazně poklesl, což představuje pozitivní vývoj. Systém je nicméně i nadále nedostatečně zaměřen a jeho účinnost, pokud jde o opětovné začleňování účastníků do otevřeného trhu práce, je vzhledem k situaci na trhu práce nadále omezená. Aktivní politiky trhu práce, které se více zaměřují na rozšiřování dovedností a rekvalifikaci, nejsou dostatečně rozvinuty.
- (10) Podíl osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením se v roce 2016 snížil na 26,3 %, je však i nadále vyšší než průměr Unie. Obecně jsou více ohroženy chudobou děti než jiné věkové skupiny. Úroveň dávek zaručujících minimální příjem je nižší než 50 % prahu chudoby pro jednu domácnost, patří tak k nejnižším v EU. Přiměřenost

⁽¹⁾ Cyklicky očištěné saldo, bez vlivu jednorázových a dočasných opatření, přepočtené Komisí za použití společně dohodnuté metodiky.

⁽²⁾ Doporučení Rady ze dne 22. června 2018 k nápravě zjištěného závažného odchýlení od cesty k postupnému dosažení střednědobého rozpočtového cíle v Maďarsku (Úř. věst. C 223, 27.6.2018, s. 1).

⁽³⁾ Čisté primární výdaje vládních institucí se skládají z celkových výdajů vládních institucí bez úrokových nákladů, výdajů na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z prostředků Unie, a nediskrečních změn výdajů na podporu v nezaměstnanosti. Vnitrostátně financovaná tvorba hrubého fixního kapitálu je rozprostřena na dobu čtyř let. Zohledněna jsou diskreční opatření na straně příjmů nebo zvýšení příjmů povinné na základě zákona; jednorázová opatření na straně příjmů i na straně výdajů jsou kompenzována.

dávek v nezaměstnanosti je velmi nízká: maximální doba trvání je 3 měsíce, což je nejkratší doba v EU, a představuje pouze asi čtvrtinu průměrné doby potřebné k tomu, aby si osoba hledající zaměstnání našla práci. Navíc, pokud jde o výši dávek, ty patří mezi nejnižší v EU.

- (11) Maďarské struktury a procesy sociálního dialogu jsou i nadále nedostačující a neumožňují smysluplné zapojení sociálních partnerů do koncipování a provádění politik. Nedostatky v zapojení zúčastněných subjektů a malá transparentnost ovlivňují datové základny pro kvalitu tvorby politik, vytvářejí nejistotu pro investory a zpomalují hospodářskou konvergenci.
- (12) Byla realizována opatření ke zlepšení daňového systému, ale některé problémy přetrvávají. Ačkoli se daňové zatížení práce postupně snižuje, zejména pro určité skupiny obyvatel s nízkými příjmy je v unijním srovnání stále vysoké. Nedostatkem je celková složitost daňového systému spolu s trvalou existencí odvětvových daní s rušivým účinkem. Opatření proti strategiím agresivního daňového plánování mají zásadní význam pro to, aby se zabránilo narušení hospodářské soutěže mezi firmami, daňovým poplatníkům bylo poskytnuto spravedlivé zacházení a byly chráněny veřejné finance. Vedlejší účinky strategií agresivního plánování mezi členskými státy vyžadují koordinované kroky v oblasti vnitrostátních politik, jež by doplňovaly právní předpisy Unie. Maďarsko vykazuje poměrně vysoký příliv a odliv kapitálu prostřednictvím zvláštních účelových jednotek, které nemají spojitost s reálnou ekonomikou. Neexistence srážkové daně na odchozí dividendy (tj. od rezidentů Unie k rezidentům třetích zemí), na úroky a licenční poplatky od společností se sídlem v Maďarsku může vést k tomu, že se tyto platby zcela vyhnou zdanění, pokud nejsou předmětem daně rovněž v jurisdikci příjemce. Komise bere na vědomí, že Maďarsko uznává, že odchozí platby mohou vést k agresivnímu daňovému plánování, pokud jsou zneužity. Na základě nedávné komunikace bude Komise pokračovat v konstruktivním dialogu s cílem bojovat proti strategiím agresivního daňového plánování.
- (13) Regulační překážky v oblasti služeb, a zejména maloobchodu, mají dopad na výkonnost tohoto odvětví a brání efektivnímu přerozdělení zdrojů, produktivitě a inovaci. Dále pokračuje trend, že určitými službami jsou pověřovány státem vlastněné podniky, zvláště pro tyto účely vytvořené, a to na úkor otevřeného výběrového řízení. Dalším problémem je nepředvídatelnost právního rámce, a to zejména v maloobchodním sektoru, který se v posledních letech potýká s častými změnami předpisů. Vzhledem k tomu, že předkládaná nařízení často nejsou přizpůsobena velikosti, obratu nebo prodejní ploše, ovlivňují především zahraniční maloobchodní řetězce. To zvyšuje mezi hospodářskými subjekty nejistotu a může odrazovat od investic. Je potřebné stabilní regulační prostředí příznivé pro hospodářskou soutěž. Omezující právní úpravy pro povolání jsou v Maďarsku i nadále značné, zejména pokud jde o klíčové profese, jako jsou účetní a právní služby.
- (14) Přetrvávají obavy, pokud jde o prevenci a stíhání korupce. Podle několika ukazatelů se vystavení Maďarska korupci v posledních letech zřejmě zvýšilo a nebezpečí korupce by mohlo negativně ovlivnit růstový potenciál země. Zásadní význam v boji proti korupci a praní špinavých peněz má fungování státního zastupitelství, a i když se zdá, že opatření pro boj s korupcí na nižších místech byla realizována s určitými úspěchy, vyšetřování korupce na vysokých místech podle všeho nebylo provedeno s dostatečným úsilím. Opatření pro předcházení korupce jsou nadále brzděna omezenou transparentností a omezením přístupu k informacím. Byly podniknuty významné kroky týkající se zadávání veřejných zakázek, ale stále je prostor k dalšímu zlepšování transparentnosti a hospodářské soutěže v nabídkových řízeních. Toho by mohlo být dosaženo zpřístupněním údajů získaných ze systému elektronického zadávání veřejných zakázek.
- (15) Výsledky vzdělávání u základních dovedností jsou značně pod průměrem Unie, zejména u dětí ze znevýhodněných socioekonomických poměrů. Žáci jsou předčasně rozřazováni do různých typů škol, přičemž existují velké rozdíly ve výsledcích vzdělávání a možnostech profesní dráhy. Znevýhodněné děti, včetně romských, jsou obvykle soustředěny v odborných středních školách, které se vyznačují horší úrovní základních dovedností a vyšší mírou předčasného ukončování školní docházky, a osoby, které tyto školy ukončí, mají v průměru nižší mzdy. Míra předčasného ukončování školní docházky vzrostla na průměrných 12,4 % a je zvláště vysoká mezi romskými dětmi. Tyto problémy jsou zvláště naléhavé v rámci kvalitního a inkluzivního vzdělávání. Klesající počet zájemců o terciární vzdělávání a vysoká míra jeho předčasného ukončování dále omezí míru dosaženého vzdělání v době, kdy roste poptávka po vysoce kvalifikované pracovní síle.
- (16) I přes pokračující úsilí o zlepšení v oblasti veřejného zdraví přetrvává špatný zdravotní stav obyvatel, umocněný nezdravým životním stylem, což má negativní dopad na lidský kapitál. Nízká úroveň výdajů na zdravotní péči násobená neúčinným přidělováním zdrojů omezuje účinnost maďarského systému zdravotní péče. Společně s velkou závislostí na přímých platbách to má negativní dopad na včasný přístup k cenově dostupné a kvalitní preventivní a léčebné zdravotní péči. Přístupu ke zdravotní péči rovněž brání nedostatek zdravotnického personálu, ačkoli nedávné zvýšení platů tento problém zmírnilo. Probíhající reformní úsilí je

zaměřeno na řešení nadměrného využívání nemocniční péče, jehož hlavní příčinou je fakt, že poskytovatelé primární péče nejsou vhodně vybaveni plnit roli efektivních „strážců“ přístupu k nemocniční péči. Další racionalizace využívání nemocničních zdrojů spolu s investicemi zaměřenými na posílení primární péče by umožnila snížení nerovnosti v přístupu ke zdravotní péči, zvýšení efektivity a zlepšení výsledků v oblasti zdraví.

- (17) V kontextu evropského semestru 2018 provedla Komise komplexní analýzu hospodářské politiky Maďarska, kterou zveřejnila ve své zprávě o Maďarsku pro rok 2018. Posoudila také konvergenční program z roku 2018, národní program reforem na rok 2018 a opatření přijatá v návaznosti na doporučení, která byla Maďarsku adresována v předchozích letech. Komise vzala v úvahu nejen jejich význam pro udržitelnou fiskální a socioekonomickou politiku v Maďarsku, ale také rozsah jejich souladu s pravidly a pokyny Unie, neboť celkovou správu ekonomických záležitostí v Unii je třeba posílit tím, že do rozhodování členských států v budoucnu budou zahrnuty vstupy na úrovni Unie.
- (18) Na základě tohoto posouzení přezkoumala Rada konvergenční program z roku 2018, přičemž její stanovisko ⁽¹⁾ je promítnuto zejména do níže uvedeného doporučení č. 1,

DOPORUČUJE Maďarsku v období 2018–2019:

1. V roce 2018 zajistit plnění doporučení Rady ze dne 22. června 2018 k nápravě významného odchylení od cesty k postupnému dosažení střednědobého rozpočtového cíle. Zajistit, aby nominální míra růstu čistých primárních výdajů vládních institucí v roce 2019 nepřesáhla 3,9 %, což odpovídá roční strukturální korekci ve výši 0,75 % HDP.
2. Pokračovat ve zjednodušování daňového systému, zejména redukcí odvětvových daní. Zlepšit kvalitu a transparentnost rozhodovacího procesu prostřednictvím účinného sociálního dialogu a spolupráce s dalšími zúčastněnými stranami a pravidelným náležitým posouzením dopadů. Posílit rámec pro boj proti korupci, posílit úsilí v oblasti stíhání a zvýšit transparentnost a hospodářskou soutěž v oblasti veřejných zakázek, a to mimo jiné i dalším rozvíjením systému elektronického zadávání veřejných zakázek. Posílit hospodářskou soutěž, regulační stabilitu a transparentnost v odvětví služeb, zejména v maloobchodu.
3. Uvolnit rezervy pracovní síly zlepšením kvality aktivních politik na trhu práce. Zlepšit výsledky vzdělávání a zvýšit účast znevýhodněných skupin, zejména Romů, ve všeobecném inkluzivním vzdělávání. Zlepšit přiměřenost a rozsah sociální pomoci a dávek v nezaměstnanosti.

V Bruselu dne 13. července 2018.

Za Radu
předseda
H. LÖGER

⁽¹⁾ Podle čl. 9 odst. 2 nařízení (ES) č. 1466/97.